

AUTORSKI PROGRAM PRZYSTOSOWAWCZY
DO ŻYCIA I PRACY W SPOŁECZEŃSTWIE
DLA DZIECI I MŁODZIEŻY SPRAWNEJ INACZEJ

Nie trzeba nikogo przekonywać o tym, że nowa Ustawa Sejmowa przyznająca osobom sprawnym inaczej (w tym upośledzonym umysłowo) prawo do rehabilitacji poprzez pracę, pozostanie w strefie pobożnych życzeń, jeżeli nie zostanie zmieniony system wychowawczy w Szkołach Życia. Izolacja dzieci upośledzonych umysłowo w anachronicznych szkołach, a w perspektywie tej edukacji brak pracy, skazują ich absolwentów na bezczynność i zamknięcie w domach rodzinnych lub co gorsza w placówkach Opieki Społecznej dla dorosłych. Tylko niektórzy spośród absolwentów otrzymują pracę w zakładach Pracy Chronionej. Rodzaj tej pracy jest jednak monotony, pozbawiony elementów twórczych, a dalsza izolacja od normalnego życia nie sprzyja korzystnemu rozwojowi.

Myśląc o uczniach tradycyjnych Szkół Życia, przedstawiam zatem taki program, który w stworzonych warunkach dałby im szansę maksymalnego rozwoju, a w przyszłości pracy zgodnej z indywidualnymi możliwościami i upodobaniami każdego z nich, przynoszącą im dodatkowo akceptację społeczną, a Państwu – oszczędności w budżecie.

- 1) MIEJSCE
- 2) ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE
- 3) PERSONEL
- 4) ZDROWIE, REHABILITACJA I INNE
- 5) WNIOSKI, PYTANIA

Ad. 1

Zakupienie lub wydzierżawienie na okres nieograniczony mieszkania na osiedlu i zakwaterowanie w nim 6-7 osób w różnym stopniu upośledzenia, w zróżnicowanym wieku i płci wraz z 6-cioma asystentami dochodzącymi (w systemie całodobowym). Dom jest docelowym miejscem tych osób, ich domem rodzinnym. Zamieszkują w nim wyłącznie osoby pozbawione opieki rodzicielskiej, a więc będące na utrzymaniu Państwa. Mieszkanie pozostaje na zawsze własnością sponsora kupującego lub dzierżawiącego mieszkanie. Merytorycznie podlega Ministerstwu Oświaty i Wojewódzkiemu Zespołowi Opieki Społecznej, jako samodzielna placówka opiekuńczo – wychowawczo - edukacyjna realizująca Autorski Program. Jest finansowana przez obie w/w instytucje lub przez jedną z nich, co regulują odpowiednie umowy (w tym czynsz i inne świadczenia płatne jak za mieszkanie prywatne.)

KOSZTY PRZEDSIĘWZIĘCIA:

- zakup mieszkania – wydatek jednorazowy
- miesięczny koszt utrzymania domu:
 - * etaty asystentów – ok. 4000 zł
 - *wyżywienie pensjonariuszy, świadczenia i inne 2000 zł
- RAZEM: 6000 zł

Podane wyżej kwoty miesięcznego utrzymania domu zakładają „ moment startu” i zmniejszają się z czasem w stosunku do punktu wyjścia. Z biegiem lat dochodzą renty młodzieży, a w miarę usamodzielniania się mieszkańców domu zmniejsza się liczba asystentów.

Ad. 2

Przedstawiony program jest dynamiczny i przewiduje wiele etapów jego realizacji. Mieszkańcy domu bowiem, realizując go, poznając otoczenie, ucząc się współżycia z sobą i mieszkańcami osiedla, wdrażając się we wszystkie czynności związane z prowadzeniem domu, służące im samym, a potem szerszej wspólnotcie osiedlowej, odnajdując swoje możliwości twórcze, będą je wytyczali. Rolą asystentów jest cierpliwe towarzyszenie im w tej przygodzie: tłumaczenie, pokazywanie, radzenie, wspieranie, ale nigdy wyręczanie.

- punktem wyjścia jest dom i jego tworzenie od podstaw, w niewygodzie prowizorki, pensjonariusze bowiem wprowadzeni są do nieurządzonego mieszkania. Każdy musi znaleźć w nim swą małą przestrzeń zgodnie ze swoimi potrzebami i upodobaniami. To daje impuls wyobraźni i motywację do pracy. Od pierwszych chwil dom staje się więc miejscem twórczego działania.

- czynności gospodarczo-porządkowe: sprzątanie, przygotowanie posiłków, pranie itp. wykonywane są samodzielnie – nie ma ani kucharki ani sprzątaczk.

- poznawanie otoczenia domu: ulic osiedla, apteki, sklepów, przychodni lekarskiej to równoczesne poznawanie mieszkańców osiedla - sąsiadów, sprzedawców, rady osiedlowej i wejście z nimi w kontakt.

- charakter domu: osoby upośledzone umysłowo ze względu na potrzebę emocjonalnego kontaktu z otoczeniem, lubią ludzi i cieszą się nimi, Od samego początku dom jest otwarty dla każdego, kto chce odwiedzić jego mieszkańców, poznać ich zobaczyć przy codziennych zajęciach. Jest też miejscem „do dyspozycji” dla innych. Młodzież udziela pomocy: sprzątanie, „babysitting”, przynoszenie węgla, drobne zakupy.

- „warsztaty”: w ramach urządzenia domu, do jego ozdoby młodzież samodzielnie wykonuje drobiazgi – maluje, rysuje, szyje, tka... Przy tych czynnościach ujawniają się ich zdolności, możliwości i upodobania. Daje to wiedzę o tym, czym w przyszłości ci młodzi ludzie mogą się zająć. W perspektywie chodzi o to, by każdy z nich znalazł dla siebie zajęcie które da mu satysfakcję, która będzie użyteczna dla innych i które może przynieść zarobek uzupełniający rentę.

Ad. 3

Personel to 6-cio osobowy zespół, bez kierownika. Wszyscy łącznie z autorem programu pełnią te same funkcje asystentów. To zespół rozumiejący i akceptujący sens takiej pracy. Osoby tworzące go muszą mieć pewnego rodzaju predyspozycje jak: żywy kontakt z otoczeniem, wrażliwość, wyobraźnię, inicjatywę, ale przede wszystkim ciekawość osób, którym towarzyszą. Powinny posiadać też różnorodne umiejętności do przykazywania. Każda z osób tworzących zespół jest obowiązana opisywać szczegółowo zdarzenia i rozwój swoich podopiecznych. To praca wymagająca wnikliwej obserwacji i skupienia. Trzeba współtworzyć wspólnie rzeczywistość, odpowiadać na zaistniałe potrzeby. Codzienne życie w nowym miejscu stwarza ich wiele.

Ad. 4

Korzyści płynące z realizacji takiego programu wydają się oczywiste i wielopłaszczyznowe. To całkowity odwrót od myślenia, że człowiekowi sprawnemu inaczej potrzebne są warunki specjalne, odmienne od tych, których sami potrzebujemy. Wchodzą oni bowiem w normalne życie, które będzie dla nich najlepszą szkołą, bez taryf ulgowych, w którym będą mogli w maksymalny sposób zdobywać umiejętności i samodzielność, w

kontekście zaistniałych potrzeb, wnosząc jednocześnie w życie społeczeństwa te wartości, którymi są obdarzone: bezinteresowność, spontaniczność, łatwy kontakt z otoczeniem.

Korzyści społeczne: próba pokonania bariery dyskryminacyjnej, integracja w różnym znaczeniu (współdziałanie, wzajemny kontakt na co dzień, wzajemnie świadczona pomoc), twórcza praca dla asystentów.

Korzyce ekonomiczne: Domy Opieki Społecznej to przysłowiowe worki bez dna, pochłaniające ogromne fundusze. Przeładowane, więc najczęściej nieefektywne, prowadzone bez żadnej koncepcji, nie dające też żadnych perspektyw osobom w nich przebywającym ani motywacji do żadnej twórczej pracy wychowawcom, których zawsze jest zbyt mało w stosunku do niepotrzebnie rozbudowanej administracji i personelu pomocniczego.

W programie, który przedstawiam wydatki na dom są ściśle określone i sprowadzone do niezbędnych. To bieżące potrzeby mieszkańców domu, ich etap rozwoju dyktują ilu asystentów jest w danym momencie potrzebnych i do jakich funkcji. I jeszcze jedna korzyść: tak prowadzony dom staje się automatycznie „warsztatem terapii zajęciowej”. W perspektywie mieszkańcy domu będą mogli wytwarzać nie tylko przedmioty do ozdoby domu, ale i na sprzedaż – wszystko za te same pieniądze, bez potrzeby opłacenia dodatkowego pomieszczenia i dodatkowych etatów dla instruktorów.

Powstaje pytanie: skąd wziąć dzieci do proponowanego domu? Jak znaleźć odpowiedni zespół wychowawczy?

Powyższy program został opracowany z myślą o konkretnych dzieciach, aktualnych uczniach Szkoły Życia w Łodzi przy ul. Tkackiej. Spośród 6-ciorga dzieci branych pod uwagę 4-ro to rodzeństwo. Dwu chłopców zaprzyjaźnionych z pozostałą czwórką to cała proponowana grupa. Przyszłość ich to Dom Opieki Społecznej dla dorosłych, rozdzielanie rodzeństwa, bezczynność.

W zasięgu autorki programu znajduje się kilka osób chętnych do podjęcia pracy, z dziećmi wg, proponowanego programu. Od kilku lat opiekują się właśnie tymi dziećmi społecznie.

Autorka programu jest również w kontakcie z Katedrą psychologii Klinicznej w Łodzi, której absolwenci są chętni do współpracy.

Anna Dyrka-Brzozowska
Łódź 90-114
Ul. Sienkiewicza 37, m. 33
Tel.: 632-14-28

Łódź. 15. 05.1993